

Koolmees over kritiek: 'Het pensioenakkoord staat. De rest is techniek'

Lien van der Leij en Martine Wolzak
Den Haag

Ruim 1400 pagina's aan vragen, verbeterpunten en kritiek kreeg verantwoordelijk minister Wouter Koolmees op zijn pensioenwet. Het nieuwe contract zou weinig solidair zijn en moeilijk uit te leggen. Koolmees blijft positief: 'Stap voor stap is de enige manier.'

Euforie alom toen politiek en poldervorig jaar na een valse start een akkoord sloten over hervorming van de pensioenen. Na ruim tien jaar gesoebat lag er, met instemming van de bonden en werkgevers, een plan dat het vermaarde Nederlands pensioenstelsel beter moet laten aansluiten op de flexibele arbeidsmarkt van de 21ste eeuw. Maar verantwoordelijk minister Wouter Koolmees wist toen al: *the devil is in the detail*. Bij de nadere uitwerking van de regels voor het nieuwe, persoonlijkere pensioencontract komen er steeds nieuwe bezwaren.

Pensioenfondsen slaan alarm dat de komende jaren kortingen op miljoe-

'Niet uit te leggen? Ik daag iedereen in de sector uit het huidige stelsel uit te leggen'

nen pensioenen dreigen. Sectorkoepel Pensioenfederatie heeft een honderden pagina's tellend dossier met vragen, verbeterpunten en kritiek. En 's lands grootste pensioenfonds ABP hekelt het gebrek aan solidariteit van het nieuwe pensioen. De Tweede Kamer waarschuwt dat er meer tijd nodig is, terwijl vakbonden FNV en CNV absoluut geen uitstel willen.

'We zijn nu hard bezig alles te verwerken', zegt de demissionair minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in zijn werkkamer op het ministerie. 'Er zitten veel inhoudelijke, goede bijdragen bij waar ik oprecht blij mee ben, want de belangen zijn groot: het gaat immers om €1.600 mrd à €1.700 mrd aan pensioenvermogen.'

V De Tweede en Eerste Kamer moeten instemmen voor het einde van dit jaar. Lukt dat?

'Waar ik heel positief over ben, is dat bijna al de reacties begonnen met "we onderschrijven het pensioenakkoord, we zijn blij met de stappen die worden gezet en zien het als suggesties voor verbetering." Maar de tijdsdruk neemt inderdaad toe. Het wetsvoorstel telde al ruim 150 pagina's aan toelichting en er liggen nog heel wat ingewikkelde vraagstukken om te verwerken.'

'Of het op tijd klaar is, is ook aan de Tweede Kamer. Ik ben er best wel simpel in: dit kan maar één keer en het moet in één keer goed. Dus ik heb liever dat we aan de voorkant meer tijd gebruiken om met alle deskundigen het

akkoord binnenstebuiten te keren en het goed te doen dan dat het een haastklus wordt waar we later voor worden teruggefloten.'

Ook als de wet op tijd klaar is, is de hervorming van het pensioenstelsel een 'gigaproject' dat nog vele jaren gaat duren, benadrukt Koolmees. Pensioenfondsen bijvoorbeeld hebben tot 2026 de tijd om over te stappen naar het nieuwe stelsel. De dekkingsgraad en rekenrente verdwijnen, iedere deelnemer krijgt een eigen pensioenvermogen, dat aangroeit (of krimpt) door beleggingswinsten op de betaalde premies. Het kent twee varianten: een 'solidaire' met een gezamenlijke buffer om tegenvallers op te vangen, of een volledig persoonlijk potje.

V De rode draad in de reacties is dat het nieuwe stelsel niet is uit te leggen.

'Ik daag iedereen in de sector uit het huidige stelsel uit te leggen. Ik snap het punt van het vertrouwen en dat de overgang naar het nieuwe stelsel voor mensen navolgbaar moet zijn. Op mijn Facebook- en Twitter-timeline zie ik dat er wantrouwen heerst, vooral bij gepensioneerden die al tien, vijftien jaar geen indexatie hebben gehad, en dat begrijp

'Een deel van het wantrouwen begrijp ik, maar ik hoor ook indianenverhalen.'

FOTO: KIKI GROOT VOOR HET FINANCIËLE DAGBLAD

'Ik vind dat ik de hoofdwas heb gedaan, we hebben een nieuw contract afgesproken'

ik ook. Maar er gaan ook indianenverhalen, dat er pensioengeld naar Brussel gaat bijvoorbeeld.'

'We moeten mensen stap voor stap meenemen. Uiteindelijk is het ook aan pensioenfondsenbesturen om de deelnemers voor te rekenen: "Kijk, dit is hoe wij de huidige aanspraken omzetten naar vermogens. En we kiezen er ook voor deze groep iets meer te geven en die iets minder, bijvoorbeeld ter compensatie van de afschaffing van de doorsneesystematiek."'

V Mensen willen ook duidelijkheid over de regels voor de komende jaren. Gaan pensioenen omlaag of niet? Waarom zijn die er nog niet?

'Het idee is dat er geen besluiten worden genomen die in het nieuwe stelsel niet genomen hadden hoeven worden. We proberen door de bril van het nieuwe stelsel naar de huidige situatie te kijken. Waarom de pensioenen korten, of de premies verhogen als dat in het nieuwe stelsel niet zou hoeven?'

'Maar dat betekent wel dat je in de tussentijd herverdeling hebt. Als je de pensioenuitkeringen niet kort, dan is er sprake van een herverdeling van jong naar oud. Als premies te laag zijn om de verplichtingen te dekken (wat bij veel grote fondsen zo is, red.) gaat het van oud naar jong. We willen dat zo transparant mogelijk doen en niet verstopten in de techniek.'

V Intussen zoeken pensioenfondsen de publiciteit. Met koppen die waarschuwen voor kortingen. Vindt u dat verstandig?

'Ik vind het van belang dat sociale partners, pensioenfondsenbesturen en politiek de komende jaren gezamenlijk inzetten op stelselherziening en problemen — en die komen er, want die komen er altijd — gezamenlijk oplossen. "Miljoenenkortingen dreigen" in de kop van een of andere krant, dat leidt tot wantrouwen en daar moeten we van af. Maar dat kost nog enige tijd.'

V Wat zegt u tegen de pensioenfondsen die zich afvragen of het nieuwe stelsel nog voldoende solidair is? Gaan we niet gewoon toe naar persoonlijke potjes?

'Voor een groot deel gaan we naar persoonlijke potjes, maar wel met solidariteitsreserve die daarbovenop staat, waar je juist een paar collectieve dingen met elkaar verzekert. De uitvoering blijft natuurlijk wel collectief: je hebt een fonds dat gezamenlijk belegt voor alle deelnemers en gezamenlijk de risico's afdekt, waardoor je met zijn allen beter af bent. Zo houden wij wat er goed is aan de collectiviteit, maar we passen het wel aan aan de moderne tijd.'

V Uw voorganger in dit taaie dossier, staatssecretaris Jetta Klijnsma, zei de 'voorwas' te hebben gedaan. Hoe staat het met uw wasbeurt?

'Ik vind dat we de hoofdwas hebben gedaan, want we hebben met elkaar een nieuw contract afgesproken. De rest is techniek.'

Het advies van Koolmees voor zijn opvolger op dit dossier, in een nieuwe coalitie: 'Stap voor stap is de enige manier. En denk niet dat je dit in je eentje kunt oplossen. Er is niet een persoon die dit maakt of breekt.'